

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів
(найменування кафедри)

Допущено до
захисту
Завідувач
кафедри

(підпис)
“ ” _____ 20
- р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
на тему:
«Спрощена система оподаткування в Україні: сучасні реалії та
перспективи вдосконалення»

Виконавець:

студентка 41 ФФБС
Славихіна А.Г.

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)
Хомутенко А. В.

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ	6
1.1. Сутність та види систем оподаткування.....	6
1.2. Еволюція та етапи розвитку спрощеної системи оподаткування.....	16
1.3. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування.....	21
РОЗДІЛ 2. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	25
2.1. Аналіз тенденцій розвитку малого та середнього бізнесу	25
2.2. Моніторинг податкових платежів від суб'єктів господарювання – спрощенців до місцевих бюджетів 36	
2.3. Оцінювання ефективності функціонування спрощеної системи оподаткування	41
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	46
3.1. Шляхи адаптації зарубіжного досвіду застосування спрощеної системи оподаткування до вітчизняної практики.....	46
3.2. Напрямки підвищення ефективності функціонування спрощеної системи оподаткування.....	51
3.3. Підходи до стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.....	55
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. Правове регулювання навантаження щодо сплати податків підприємницької діяльності є одним із пріоритетних в сучасній економіці будь-якої країни. У кожної країни свій шлях вирішення проблем малого бізнесу, це можуть бути і спеціальні податкові режими, податкові пільги, а також надання інших переваг

Спрощене оподаткування являє собою спеціальний податковий режим, основна мета створення і введення якого - надання допомоги окремим категоріям платників податків, в більшій мірі малим підприємцям, так як саме вони в значній мірі сприяють зростанню внутрішнього валового продукту, підвищення рівня життя населення та вирівнювання економічної ситуації в країні.

Підтримка і розвиток малого бізнесу в Україні пов'язана, перш за все, з потребою у формуванні середнього класу. Так як відомо, що саме ця категорія населення становить більшу частину платників податків і, відповідно, є одним з основних джерел податкових доходів держави. Саме тому рішення проблем малого бізнесу в сфері оподаткування, надання йому найбільш сприятливих умов для розвитку і вдосконалення є однією з основних цілей, що стоять перед державою.

Для створення конкуренції у нас в країні, необхідно, щоб кількість приватних підприємців зростала. Для цього потрібно створити ефективну систему підтримки даних суб'єктів у сфері оподаткування. Якраз в цьому напрямі і діє існуюча спрощена система оподаткування. Таким чином, існує необхідність в більш ефективному правовому регулюванні спрощеної системи оподаткування, адже саме від цього залежить подальший шлях розвитку малого бізнесу в Україні, чим обґрунтовується актуальність дослідження.

Процедурам функціонування загальної та спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності приділяли свою увагу багато вітчизняних науковців та фахівців, а саме: А. Базилюк, Андрущенко В.Л., Азаров М.Я., Дан-

ілов О.Д., З. Варналій, О. Десятнюк, Ю. Іванов, О. Квасовський, А. Крисоватий, Д. Серебрянський, Л. Сідельникова, О. Сторожко, В. Федосов, А. Чирва, С. Юрій та іноземні науковці теоретики і практики.

Метою роботи є окреслення особливостей спрощеної системи оподаткування в Україні, її аналіз та викладення шляхів її удосконалення.

За для досягнення мети необхідним є виконання наступних **завдань**:

- дослідити сутність та види систем оподаткування;
- окреслити еволюцію та етапи розвитку спрощеної системи оподаткування;
- визначити переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування;
- проаналізувати тенденції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні;
- здійснити моніторинг податкових платежів від суб'єктів господарювання - спрощенців до місцевих бюджетів України;
- оцінити ефективність функціонування спрощеної системи оподаткування в Україні;
- узагальнити шляхи адаптації зарубіжного досвіду застосування спрощеної системи оподаткування до вітчизняної практики;
- систематизувати напрямки підвищення ефективності функціонування спрощеної системи оподаткування;
- зазначити підходи до стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу.

Об'єктом роботи є процес функціонування податкової системи

Предметом роботи спрощена система оподаткування в Україні

В процесі роботи використані **наступні методи дослідження**: загальнонауковий метод – для формування інформації щодо спрощеного режиму оподаткування; економіко-аналітичний метод для вивчення динаміки надходжень єдиного податку до доходів місцевих бюджетів; порівняльний метод дослідження при розгляді нормативних документів, в яких відображалися зміни податкового законодавства та їх вплив на розвиток

спрощеної системи оподаткування; абстрактно-логічний метод –для розробки пропозицій щодо удосконалення функціонування спрощеної системи оподаткування.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи з питань єдиного податку, дані Державної казначейської служби України, Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень, наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців та фахівців із питань розподілу податку на доходи фізичних осіб між різними рівнями бюджетів України

Структура роботи: вступ, три розділи з підрозділами, висновок та список джерел.

ВИСНОВКИ

Завершуючи дослідження можна зробити наступні висновки.

Під час виконання аналізу, визначено, що функціонування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні збіглося у часі з фундаментальними структурними змінами в економіці, зокрема в організації виробництва. Одним із напрямків таких змін був розвиток малого бізнесу, перш за все мікропідприємництва, підтримка розвитку якого була головною метою запровадження спрощеної системи оподаткування.

Застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності надає суб'єкту малого бізнесу низку переваг: спрощення процедури і порядку реєстрації платника податку; можливість переходу на сплату єдиного податку з початку будь-якого кварталу; спрощення розрахунків, пов'язаних із визначенням сум податків; можливість вибору сплати ПДВ; спрощення ведення поточного бухгалтерського обліку та форм фінансової звітності, передбачених Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; зменшення кількості форм та спрощення порядку подання податкової звітності.

Проте поряд із перевагами спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу виокремлені певні недоліки, зокрема: обмеження обсягів виручки суб'єктів малого бізнесу, які дають право використовувати спрощену систему оподаткування; сплата єдиного податку фізичними особами авансом за звітний період (квартал) без урахування фактично отриманого доходу від здійснення діяльності, застосування єдиних податкових ставок для всіх категорій платників, незалежно від обсягів виручки за звітний період; відсутність звільнення новостворених суб'єктів від оподаткування на кілька перших років діяльності, а також відсутності для них пільгових умов кредитування.

Оцінюючи особливості, переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва, можна виділити цілу низку вагомих проблем:

- нормативно-правова база оподаткування є складною і неузгодженою;
- недосконалий механізм нарахування і сплати єдиного податку. Оскільки він за своєю економічною суттю не є єдиним. Адже платники сплачують і інші платежі - єдиний соціальний внесок, ПДВ тощо;
- складний механізм проведення розрахунків із бюджетами та державними цільовими фондами;
- неможливість використання спрощених процедур оподаткування для підприємств, які на невелику суму перевищують поріг за масштабами діяльності;
- суб'єкти малого бізнесу не завжди зацікавлені у переході із загальної системи на спрощену систему оподаткування.

Для вирішення цих проблем доцільно: розробити інструменти стимулювання розвитку малого бізнесу та інвестування інноваційної і експортної спроможності; знизити податкове навантаження; удосконалити антикорупційне законодавство; розробити заходи, які будуть стимулювати надання кредитів і інвестування у мале підприємництво; удосконалити нормативно-правову базу системи оподаткування; додати єдиний соціальний внесок до складу єдиного податку; розширити перелік видів діяльності, для яких не застосовується спрощена система, щоб запобігти схемам мінімізації податкових платежів суб'єктами малого підприємництва.

Встановлено, що сучасний стан оподаткування суб'єктів малого бізнесу свідчить про неефективність діючої системи, відсутність належного стимулювання.

Таким чином, в умовах розвитку вітчизняної економіки питання застосування і вдосконалення спрощеної системи оподаткування є дуже актуальними. Ефективне реформування економічного, політичного і соціального устрою країни неможливо без актуальною податкової системи. Для проведення податкової політики недостатньо наявності стабільної податкової системи, необхідні активні інструменти, яким і в тому числі є спеціальні податкові режими з особливим порядком обчислення податків.

Прийняті в останні роки заходи щодо вдосконалення спрощеної системи оподаткування дозволили в значній мірі знизити оподаткування малого бізнесу, що спричинило за собою розвиток виробництва, розширення інвестиційної діяльності, збільшення зайнятості населення, а спрощення оподаткування не тільки знизило витрати платників податків на ведення податкового і бухгалтерського обліку, а й підвищило ефективність податкового адміністрування.

Зміни останніх років були покликані зробити податкову систему зрозумілою і прийнятною для платника податків. Податків стало менше, але складність їх адміністрування зберігається, тобто реформа істотно не вплинула на спрощення ведення бізнесу в Україні. Трансформація одних податків в інші свідчить про те, що вони «заховані», а не скасовані або раціоналізовані.

На нашу думку, практика застосування вищевказаної системи до суб'єктів малого бізнесу свідчить про необхідність її серйозного реформування з метою створення сприятливих умов для легального розвитку малого бізнесу, виховання законослухняних, сумлінних платників податків, які здійснюють підприємницьку діяльність у цій сфері економіки і створюють робочі місця для населення. При цьому необхідно врахувати наявний позитивний досвід і думку регіональних органів влади та самих підприємців.

На наш погляд, для підвищення її ефективності Україна має активно впроваджувати міжнародний досвід. Під час внесення змін до Податкового кодексу України та розроблення державних програм підтримки насамперед слід враховувати національні та регіональні особливості їхнього розвитку. Подальші наукові дослідження мають на меті узгодження вітчизняного законодавства у сфері малого бізнесу з європейським.

Здійснення таких досліджень вимагає поліпшення статистичних спостережень за розвитком сектору малого та середнього бізнесу, проведення масштабних соціологічних опитувань, а також розробки спеціальних інструментів та методик, які б враховували специфіку вітчизняної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 23.05.2019).
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-154>.
3. Законом України від 05.10.2017 р. №2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ст.2 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>
4. Бойченко, Н. В. Особливості розвитку та побудови облікової політики підприємств малого бізнесу в Україні / Н. В. Бойченко // Прогресивні ресурсозберігаючі технології та їх економічне обґрунтування у підприємствах харчування. Економічні проблеми торгівлі : зб. наук. пр. – Харків : ХДУХТ, 2018.
5. Боцьора Л.О. Фінансовий механізм розвитку малого бізнесу в Україні: дис. ... канд. ек. наук: 08.00.08 / Боцьора Людмила Олександрівна. – Львів, 2015.
6. Букреєва Д.С. Удосконалення механізму розвитку малого бізнесу в Україні: податково-інтеграційний аспект. Економічний простір. 2016. № 109. С. 85–97.
7. Буряк Л.Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: / Буряк Л.Д. - К. : КНЕУ, 2017. — 432с.
8. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / Варналій З.С. – 4-те вид., стер.-К.: Т-во „Знання”, КОО, 2008.-302с.
9. Говорушко Т.А., Тимченко О.І. Малий бізнес: Навчальний посібник. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко. – К. : Центр навчальної літератури, 2016. – 200с.

10. Долгальова О.В. Питання розвитку малого бізнесу в Україні / О.В. Долгальова, В.В. Девятка. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Evkpi/2009/52.pdf.
11. Жужа М. К. Принципові ознаки малого бізнесу як суб'єкта оподаткування / М. К. Жужа // Європейські перспективи. – 2015. – Вип. 5. – С. 32–38.
12. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 728 с.
13. Кампо Г. М. Управління розвитком малого бізнесу регіону: автореф. дис. ...канд. екон. наук: спец. 08.00.05 / Г. М. Кампо; Ужгородський національний університет. – Ужгород, 2019. – 21 с.
14. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: навч. посіб. / М.І. Карлін. – К.: Кондор, 2014.– 384 с.
15. О. Бетлій, І. Бураковський, К. Кравчук. Спрощена система оподаткування в Україні: Оцінка в контексті сучасних реалій. Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/SSO_IER.pdf - с.17
16. Левін В. І. Еволюція концепцій оподаткування малого та середнього бізнесу в контексті євроінтеграційного вектору розвитку України / В. І. Левін // Наукові праці НДФІ. – 2016. – Вип. 1. – С. 16–35.
17. Левін В. І. Транспарентність оподаткування малого і середнього бізнесу в контексті євроінтеграційного вектору розвитку України / В. І. Левін // Наукові праці НДФІ. – 2015. – Вип. 1. – С. 138–149.
18. Левін В.І. Еволюція концепцій оподаткування малого та середнього бізнесу в контексті євро інтеграційного вектору розвитку України. Наукові праці НДФІ. 2016. № 1(74). С. 16–34.
19. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
20. Хомутенко В.П, Хомутенко А.В. Фіскальна ефективність податку на прибуток підприємств в Україні. [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.economy.in.ua/pdf/2_2017/15.pdf

21. Левін В.І. Удосконалення оподаткування малого і середнього бізнесу в контексті євро інтеграційного вектору розвитку України. Наукові праці НДФІ. 2014. № 4(69). С. 134–140.

22. Лещенко Р. М. Напрями вдосконалення оподаткування малого бізнесу : євроінтеграційний аспект / Р. М. Лещенко, А. А. Наум // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Випуск 43. – Том 2. – С. 72–75

23. Логвіновська С.І. Концептуальні підходи до спрощеної системи оподаткування в Україні. Економічний форум. 2013. № 3. С. 180–188.

24. Мельниченко А. 10 фактов о малом и среднем бизнесе в Украине / А. Мельниченко. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://hyser.com.ua/business_and_finance/10-faktov-o-malom-i-srednem-biznese-v-ukraine-59204.

25. Михальчинець Г.Т. оподаткування малого бізнесу як напрям розвитку бізнесу в Україні. «Молодий вчений». 2014. № 11(14). С. 79–84.

26. Налоговый кодекс Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://nalog.gov.by>.

27. Ногінова Н.М. оподаткування малого бізнесу в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.1. С. 255–263.

28. Орлов В. О. Вплив спрощеної системи оподаткування на подальший розвиток малого бізнесу / В. О. Орлов // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 3. – С. 78–81.

29. Офіційний сайт Державного комітету статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

30. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [сайт]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>

31. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [сайт]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

32. Офіційний сайт статистичної служби Європейського союзу [сайт]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>
33. Панасюк О. В. Малый бизнес в Украине: тенденции развития и проблемы налогообложения / О. В. Панасюк // Бізнес Інформ. – 2015. – № 6. – С. 102–107.
34. Пивоваров М. Розвиток інституту інфраструктури малого підприємництва: проблеми та шляхи його покращення / М. Пивоваров // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 1 (8). – С. 6–18.
35. Побігун // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3. – С. 560–564.
36. Поліщук О.В. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні / О.В. Поліщук, В.В. Цимбал [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/392/0>.
37. Фонд "Карітас Одеса УГКЦ" [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://caritas.odessa.ua/articles/view/analitichniy_zvit_2017-2018_roki
38. Р. Сидоренко, С. Зеленко. Напрями вдосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 2(164). С. 366–372.
39. Рібун Л. В. Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу / Л. В. Рібун, Г. А. Лех, І. М. Васькович // Науковий вісник НЛТУ України. - 2016. - Вип. 26.2.
40. Руденко Ю. М. Фінансові системи зарубіжних країн: навч посіб / Ю. М. Руденко, В. В. Токар. — К. : КНЕУ, 2015. — 348 с.
41. Сімків Л. Є. Тенденції розвитку малого бізнесу в Україні в умовах диспропорційності економічного зростання / Л. Є. Сімків, С. А.
42. Слатвінська М.О. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу: стан, проблеми, перспективи : монографія / М.О. Слатвінська. Одеса : ОНЕУ, 2018. 252 с.

43. Токарева Т.О. Особливості спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: вітчизняний і зарубіжний досвід : дис. канд. наук: спец. 08.04.01. – К. : Вид-во "Либідь", 2018. – 55 с

44. Хоча Н.В. Критерії вибору елементів спрощеної системи обліку та звітності малими підприємствами. Ек.аналіз2018. Том 28. № 1. С. 286–293

45. Черепанин М.І. оподаткування суб'єктів малого бізнесу: сучасний стан та напрями реформування. «Молодий вчений».2016. № 12.1(40). С. 996–1001.

46. Чирва А.А. Вибір системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів господарювання: проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 797. С. 147–154.

47. Шуляк О.І. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування. URL: www.nbuv.gov.ua/portal//soc_gum/ppei/2012_35/Sulak.pdf.

48. П. 291.7 ст. 291 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – Кодекс) для цілей глави 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» Кодексу

49. Державна служба статистики [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

50. Податковий кодекс України (поточна редакція від 20.10.2019): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

51. Офіційний сайт Головного управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.

52. Сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній та судового реєстру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://opendatabot.com>.

53. Хомутенко А.В., Шевченко Г.. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2017/252/pdf/204-217.pdf>